

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 29. decembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Daiga Rezevska, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 267/2021), kuru iesnieguši divdesmit Saeimas deputāti: Valērijs Agešins, Edgars Kucins, Boriss Cilevičs, Ivans Klementjevs, Artūrs Rubiks, Jānis Tutins, Vladimirs Nikonovs, Igors Pimenovs, Ivars Zariņš, Regīna Ločmele, Inga Goldberga, Ivans Ribakovs, Vitālijs Orlovs, Jānis Krišāns, Andrejs Klementjevs, Ļubova Švecova, Jānis Urbanovičs, Sergejs Dolgopolovs, Nikolajs Kabanovs un Karina Sprūde (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Augstskolu likuma 56. panta trešo, ceturto un piekto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105., 112. un 113. pantam.

2. Augstskolu likuma 56. panta trešā daļa nosaka: “Augstskolās un koledžās studiju programmas īsteno valsts valodā. Studiju programmā, kas tiek īstenota valsts valodā, ne vairāk kā vienu piekto daļu no studiju programmas kredītpunktu apjoma drīkst īstenot citās Eiropas Savienības oficiālajās valodās,

ievērojot to, ka šajā daļā nevar ietilpt gala un valsts pārbaudījumi, kā arī kvalifikācijas, bakalaura un maģistra darba izstrāde.”

Augstskolu likuma 56. panta ceturrtā daļa paredz: “Eiropas Savienības oficiālajās valodās studiju programmas var īstenot šādos gadījumos:

1) ja tas noteikts starpvalstu līgumos vai Eiropas Savienības programmās paredzētās sadarbības ietvaros;

2) ja studiju virziena akreditācijas procesā visas studiju programmas, kuras ietilpst vienā izglītības tematiskajā jomā ar Eiropas Savienības oficiālajā valodā īstenojamo studiju programmu, ir saņēmušas novērtējumu “labi” vai “izcili”;

3) ja tās ir kopīgās studiju programmas.”

Savukārt Augstskolu likuma 56. panta piektā daļa noteic, ka studiju programmu, tajā skaitā kopīgo studiju programmu, var īstenot kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām vai citā svešvalodā, ja tas ir nepieciešams studiju programmas mērķu sasniegšanai, atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijai šādās izglītības programmu grupās: valodu un kultūras studijas, valodu programmas. Šajā gadījumā visām studiju programmām studiju virziena akreditācijas procesā ir jābūt saņēmušām novērtējumu “labi” vai “izcili”. Par studiju programmas atbilstību izglītības programmu grupām lemj studiju kvalitātes komisija.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkts noteic, ka Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums

iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai izvērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums formāli ir izspriests; 2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.6. punktu*).

Satversmes tiesa 2020. gada 11. jūnijā pieņēma spriedumu lietā Nr. 2019-12-01 “Par Augstskolu likuma 5. panta pirmās daļas trešā teikuma, 56. panta trešās daļas un pārejas noteikumu 49. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 105. un 112. pantam” (turpmāk – spriedums lietā Nr. 2019-12-01). Sprieduma lietā Nr. 2019-12-01 pieņemšanas laikā Augstskolu likuma 56. panta trešā daļa noteica: “Augstskolās un koledžās studiju programmas īsteno valsts valodā. Svešvalodu lietošana studiju programmu īstenošanā iespējama tikai šādos gadījumos:

1) Eiropas Savienības oficiālajās valodās var īstenot studiju programmas, kuras ārvalstu studējošie apgūst Latvijā, un studiju programmas, kuras īsteno Eiropas Savienības programmu un starpvalstu līgumos paredzētās sadarbības ietvaros. Ārvalstu studējošajiem studiju kursu obligātajā apjomā iekļaujama valsts valodas apguve, ja studijas Latvijā ir paredzamas ilgāk par sešiem mēnešiem vai pārsniedz 20 kredītpunktus;

2) ne vairāk par vienu piekto daļu no studiju programmas kredītpunktu apjoma var īstenot Eiropas Savienības oficiālajās valodās, ievērojot, ka šajā daļā nevar ietilpt gala un valsts pārbaudījumi, kā arī kvalifikācijas, bakalaura un maģistra darba izstrāde;

3) studiju programmas, kuru īstenošana svešvalodā ir nepieciešama studiju programmas mērķu sasniegšanai, atbilstoši Latvijas Republikas izglītības klasifikācijai šādās izglītības programmu grupās: valodu un kultūras studijas, valodu programmas. Par studiju programmas atbilstību izglītības programmu grupām lemj licencēšanas komisija;

4) Eiropas Savienības oficiālajās valodās drīkst īstenot kopīgās studiju programmas.”

Pieteikuma iesniedzējs lūdz izvērtēt Augstskolu likuma 56. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 105., 112. un 113. pantam redakcijā, kādā tā izteikta ar 2021. gada 8. aprīļa likumu “Grozījumi Augstskolu likumā”, kas stājās spēkā 2021. gada 1. maijā. Savukārt spriedumā lietā Nr. 2019-12-01 tika vērtēta šīs normas satversmība redakcijā, kas bija spēkā līdz 2021. gada 30. aprīlim. Arī pārējās spriedumā lietā Nr. 2019-12-01 izvērtētās tiesību normas bija atšķirīgas no apstrīdētajām normām.

Līdz ar to pieteikumā ietvertu prasījumu par Augstskolu likuma 56. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 105., 112. un 113. pantam nevar uzskatīt par jau izspriestu.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 3. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par likuma atbilstību Satversmei ir ne mazāk kā divdesmit Saeimas deputātiem.

Pieteikumu ir parakstījuši divdesmit 13. Saeimas deputāti. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikumā ir norādīts pieteikuma iesniedzējs, institūcija, kas izdevusi apstrīdētās normas, un prasījums Satversmes tiesai. Pieteikuma iesniedzējs ir sniedzis lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105., 112. un 113. pantam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Augstskolu likuma 56. panta trešās, ceturtais un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105., 112. un 113. pantam” pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 267/2021), kuru iesnieguši divdesmit Saeimas deputāti.

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2022. gada 1. martam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Daiga Rezevska

**Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*